

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

VERKSAMHETSBERÄTTELSENA FRÅN DE
INTERNATIONELLA DELEGATIONER
SOM TILLSATTS AV RIKSDAGENS
TALMANSKONFERENS

2020

VERKSAMHETSBERÄTTELSENA 2020 FRÅN DE
INTERNATIONELLA DELEGATIONER SOM TILLSATTS AV
RIKSDAGENS TALMANSKONFERENS

HELSINGFORS 2021

INNEHÅLL

1. SAMMANFATTNING.....	3
Internationella samarbetsnätverk i riksdagen	4
2. PARLAMENTARISKA ÖSTERSJÖKONFERENSEN	6
2.1. 29:e parlamentariska Östersjökonferensen.....	6
2.2. Ständiga kommittén.....	8
2.3. Arbetsgrupper	10
2.4. Finlands delegations möten	12
3. ARKTISKA PARLAMENTARIKERKONFERENSEN	15
3.1. Finlands delegation	15
3.2. Arktiska parlamentarikerkonferensens ständiga kommittés (SCPAR) möten.....	15
4. INTERPARLAMENTARISKA UNIONEN (IPU)	17
4.1 IPU:s styrande råd 1–3.11.2020	17
4.2 Regionalt samarbete	19
4.3 De nordiska IPU-delegationernas besök i New York och Washington DC.....	20
5. NATOS PARLAMENTARISKA FÖRSAMLING	23
6. PARLAMENTARISKA FÖRSAMLINGEN FÖR UNIONEN FÖR MEDELHAVET	24
BILAGA: MEDLEMMAR I DELEGATIONERNA	25

1. SAMMANFATTNING

Finlands riksdag har sedan 1920 deltagit i verksamheten vid de multilaterala organen för parlamentarisk diplomati. År 2020 hade riksdagen delegationer i nio internationella organisationer. De är delegationerna i Nordiska rådet, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, parlamentariska Östersjökonferensen, parlamentariska partnerskapsmötet Asien–Europa, parlamentariska församlingen för Medelhavsområdet, Finlands grupp i Interparlamentariska unionen samt delegationen i Natoländernas parlamentariska församling.

Riksdagens plenum tillsätter delegationerna i Nordiska rådet, Europarådet och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Deras verksamhetsberättelser behandlas i plenum och i utrikesutskottet.

Talmanskonferensen tillsätter delegationerna i parlamentariska Östersjökonferensen, arktiska parlamentarikerkonferensen, parlamentariska partnerskapsmötet Asien–Europa, parlamentariska församlingen för Medelhavsområdet och Natoländernas parlamentariska församling. Styrelsen för Finlands grupp i Interparlamentariska union väljs vid gruppens årsmöte. Samtliga delegationers verksamhetsberättelser ingår i detta dokument. Medlemsförteckningarna finns i bilaga.

Den globala covid-19-pandemin påverkade på ett eller annat sätt verksamheten i riksdagens samtliga internationella delegationer. Vissa organisationer gick över till smidigare möten via webben, medan andra i praktiken förlamades på grund av de reserestriktioner som följde på grund av pandemin. De flesta lyckades dock hålla något slags årlig session och mindre möten och webbseminarier för sina medlemmar.

Interparlamentariska unionen (IPU) är den äldsta och mest brett upplagda interparlamentariska samarbetsorganisationen. IPU arbetar för att stärka parlamentarismen. Organisationen har ingen fastlagd mellanstatlig samarbetsform, men den innehar observatörsstatus i FN och den har nära samarbete med FN och dess fackorgan. Den årliga hearingen mellan IPU och FN i New York i februari blev organisationens enda stora fysiska möte under året. Det beslutades att höstens församling skulle ordnas virtuellt i en snävare sammansättning, dvs. bara för det styrande rådet (Governing Council). På dagordningen stod de viktigaste uppgifterna för organisationens verksamhet, främst valet av organisationens nya ordförande.

Den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) utgörs av åtta medlemsstater, elva regionala lagstiftningsorgan och Europeiska unionen, och den samarbetar nära med Östersjöstaternas råd (CBSS). Framträdande teman under året var förutom coronaviruset i Östersjöområdet också respekten för demokratin, yttrandefriheten och de mänskliga rättigheterna. I augusti höll Parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) sin 29:e session i virtuell form.

Syftet med det arktiska samarbetet är att förbättra levnadsförhållandena och villkoren för ursprungsbefolkningen och andra som är bosatta i området. Den första arktiska parlamentarikerkonferensen arrangerades 1993. Konferensen samlar parlamentariker från åtta nationella parlament (de nordiska länderna, Kanada, Ryssland och USA) samt Europaparlamentet. Permanenta deltagare är de viktigaste organisationerna för ursprungsfolken i den arktiska regionen. Konferensen sammanträder vartannat år och den ordnades inte under 2020. Den ständiga kommittén. Särskilda teman var klimatförändringens och coronapandemins konsekvenser för de arktiska områdena.

EU-länderna och staterna söder om Medelhavet bildar tillsammans Unionen för Medelhavet, som består av 43 stater. Unionens parlamentariska församling ska generera parlamentariska impulser för

samarbetet i regionen och lämna yttranden om Medelhavspartnerskapet och genomförandet av partnerskapsavtalen. Under året avbröts församlingens verksamhet i och med coronapandemin. Det planerade plenarsessionen i Turkiet ställdes in och någon ersättande session kunde inte ordnas på distans. I september övergick ordförandeskapet i församlingen till Europaparlamentet. Nästa plenarsession torde hållas 2021 under Europaparlamentets värdskap.

Tillsammans med Schweiz, Sverige och Österrike deltar Finland i egenskap av Nato-partnerskapsland i den parlamentariska församlingen för Natoländerna. I november 2020 ordnades den årliga sessionen på distans. Teman för diskussionerna var de globala säkerhetsutmaningarna och coronapandemins konsekvenser för de olika sektorerna inom samhällssäkerheten. Genom att hänvisa till Nato 2030-processen, som lanserades 2019, stödde församlingen strävandena att reformera alliansen genom att hålla den politiskt och militärt stark och enhetlig samt genom att förbättra dess beredskap att stärka den globala freden och stabiliteten.

Under 2019 ordnades inget parlamentariskt partnerskapsmöte mellan Asien och Europa (ASEP).

Internationella samarbetsnätverk i riksdagen

Utöver de officiella internationella delegationerna finns det i riksdagen flera inofficiella nätverk och arbetsgrupper som bildats av riksdagsledamöter och som behandlar internationella teman. Dessa gruppers verksamhet kompletterar och utvidgar diskussionerna om internationella frågor i riksdagen genom att erbjuda alla riksdagsledamöter möjlighet att delta och få aktuell information.

Riksdagens fredsmedlingsnätverk inrättades 2018 på initiativ av riksdagens internationella forum. Nätverkets mål är att stärka riksdagsledamöternas kompetens inom fredsmedling och att göra deras fredsmedlingsarbete synligare både inom och utanför riksdagen. Nätverket och dess medlemmar har ett nära samarbete med inhemska och internationella aktörer som bedriver fredsmedling. Under berättelseåret ordnade nätverket samråd med bland annat CMI och utrikesministeriet samt träffade inhemska och utländska experter.

Riksdagens nätverk för mänskliga rättigheter bildades 1991. Nätverket har som mål att erbjuda riksdagsledamöterna information om människorättsfrågor som de kan utnyttja i sitt övriga arbete som ledamot. I verksamheten har man redan från början betonat vikten av att riksdagsledamöterna och frivilligorganisationerna kommunicerar.

År 2020 var riksdagsledamot Veronica Honkasalo ordförande för människorättsnätverket och riksdagsledamot Elina Valtonen vice ordförande. Flyktingpolitiken kvarstod som ett av nätverkets teman, och i början av året ordnades en omfattande rundabordsdiskussion med representanter för de förvaltningsområden som deltar i asylansöknings- och återvändandeprocesserna. Under hösten var ett av de centrala temana folkresningen i Vitryssland. Människorättsnätverket ordnade två webinarier där händelserna behandlades särskilt utifrån det civila samhällets och gräsrotsaktörernas perspektiv. Nätverket skickade också en skrivelse i ärendet till utrikesministern och uttryckte en önskan om att Finland ska spela en aktiv roll när det gäller att stödja det vitryska civila samhället och de mänskliga rättigheterna. Andra teman som togs upp år 2020 var bland annat aborträtt, pandemins konsekvenser för de mänskliga rättigheterna i utvecklingsländerna och klimatförändringens konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och jämställdheten.

Riksdagens globala grupp bildades 2003 som efterträdare till den tidigare gruppen för global etik (1998–2003). Den globala gruppen ordnar evenemang där globala och världspolitiska frågor behandlas, såsom

handels- och utvecklingspolitiken, klimatförändringen, världsekonomin, religionerna och de globala maktförhållandena.

År 2020 var riksdagsledamot Satu Hassi ordförande för den globala gruppen och riksdagsledamot Hanna Sarkkinen vice ordförande. Under årets lopp behandlades situationen i Vitryssland, de möjliga konsekvenserna av presidentvalet i Förenta staterna för det globala samarbetet samt de strategiska målen och metoderna för Kinas minoritetspolitik. Angående det sistnämnda temat fördes också en fortsatt diskussion med justitieministeriet om kriminalisering av flyktingspionage i Finland.

Det **internationella nätverket för unga riksdagsledamöter** har funnits sedan 2013. Nätverket har som mål att stärka de parlamentariska kontakterna mellan unga riksdagsledamöter i olika länder. Nätverkets vice ordförande Heikki Autto (saml) deltog i februari 2020 i ett seminarium om utrikes- och säkerhetspolitik som organiserades av OSSE:s församling och senator Alcee Hastings i Washington DC. Diskussionerna rörde sig kring de ungas roll i fredsbyggande och säkerhetspolitik i allmänhet.

Katriina Kuusinen
direktör för internationella avdelningen

2. PARLAMENTARISKA ÖSTERSJÖKONFERENSEN

Coronavirussituationen i Östersjöregionen, dess inverkan på regionens ekonomi och bästa praxis för att bekämpa spridning av sjukdomen var tillsammans med demokratin, yttrandefriheten och respekten för de mänskliga rättigheterna framträdande teman under verksamhetsåret och vid den 29:e parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) i Vilnius i augusti. I fråga om miljösamarbetet låg fokus särskilt på bekämpningen av klimatförändringen, bevarandet av den biologiska mångfalden samt oron för krigstida ammunition och kemiska vapen som dumpats i havet. Finland var ordförande i Östersjökommissionen (Helcom) 2018–2020 och uppdaterade under ordförandeskapet handlingsprogrammet BSAP, som är av stor betydelse för det ekologiska tillståndet i Östersjön.

Östersjöparlamentarikerna bedriver proaktiv parlamentarisk diplomati i syfte att förbättra dels miljöns tillstånd i Östersjön, dels relationerna mellan länderna. Trots det spända internationella läget strävar Östersjöparlamentarikerna efter att ytterligare intensifiera kontakterna och samarbetet med andra regionala påverkare, forum och intressentgrupper inom miljöskydd, integration av invandrare och nya energi- och transportlösningar. Dialogen och utbytet av information och bästa praxis, bland annat genom gemensamma möten för de ständiga kommittéerna, har utökats på senare tid, särskilt med den parlamentariska församlingen för unionen för Medelhavsområdet (PaM) och den parlamentariska församlingen för ekonomiskt samarbete i Svarta havet (Pabsec).

Finland strävar aktivt efter att främja de intressen som är gemensamma för kuststaterna – en omfattande regional säkerhet och ett pragmatiskt gränsöverskridande miljösamarbete. Delegationens arbete konkretiseras genom Östersjökonferensens egentliga session (parlamentariska konferensen), den ständiga kommittén och arbetsgrupperna (arbetsgrupperna för invandring, integration, klimatförändring och biologisk mångfald). Finlands delegation sammanträder i egna ordinarie möten där delegationen hör sakkunniga i aktuella ärenden.

Riksdagsledamot Kai Mykkänen (saml) (ersättare: ledamot Mari Rantanen, Sannf) ingick i organisationens migrations- och integrationsarbetsgrupp, som avslutade sitt mandat under året. Senare inledde riksdagsledamot Mai Kivelä (v) (ersättare: Joonas Könttä, C) sitt arbete som finländsk medlem i den nya arbetsgruppen för klimatförändring och biologisk mångfald. Riksdagsledamot Saara-Sofia Sirén (saml) fortsätter som Östersjökommissionen Helcoms och Östersjökonferensens eutfieringsrapportör.

2.1. 29:e parlamentariska Östersjökonferensen

Litauens president Gitanas Nausėda berättade i sitt öppningsanförande om landets pågående ordförandeskap i Östersjörådet (CBSS), vars tyngdpunkt låg på miljösamarbete. Nausėda tog också ställning till situationen i Vitryssland och fördömde skarpt kränkningen av de mänskliga rättigheterna, särskilt våldet mot demonstranter och oppositionens företrädare. Han menade att nya sanktioner mot Lukasjenkos regim bör införas. De som gjort sig skyldiga till tortyr och kränkningar av de mänskliga rättigheterna bör ställas inför rätta. Uppskattningsvis 60 000 litauiska medborgare uttryckte sin solidaritet med den vitryska oppositionen genom att bilda en människokedja från Vilnius till den vitryska gränsen. Nausėda talade för en uppdatering av Vilniusdeklarationen.

Talmannen i Litauens parlament, Viktoras Pranckietis, betonade att Vitryssland har betydelse för Östersjöns miljösamarbete (floderna Njemen och Daugava rinner ut i Östersjön, och landet har länge varit intresserat av observatörsstatus vid Östersjökonferensen) och hoppades att situationen i Östersjöregionen i fortsättningen skulle förbli lugn och stabil.

EU:s fiskerikommissionär Virginijus Sinkevičius ansåg att kampen mot föroreningen i Östersjön och kontrollen av ett hållbart fiske är av högsta prioritet. Sinkevičius hoppades på ytterligare insatser av medlemsländerna i genomförandet av ramdirektivet om en marin strategi. Strategin är ett utmärkt exempel på regionalt samarbete inom havsförvaltningen och gör det möjligt att effektivt bekämpa föroreningar och på ett hållbart sätt utveckla den blå ekonomin (inkl. marinindustrin).

Silja Dögg Gunnarsdóttir (Island, Nordiska rådets Östersjörapportör) uttryckte Nordiska rådets oro över situationen i Vitryssland och demokratiutvecklingen i vissa EU-länder. Enligt hennes bedömning har covid-19-pandemin bara förvärrat situationen i det senare avseendet. Nordiska rådet ansåg det viktigt att man i Östersjöparlamentarikernas resolution efterlyser demokrati och öppenhet.

Valentina Pivnenko, ordförande för den ryska delegationen och ledamot i duman, varnade för ingripanden i Vitrysslands angelägenheter. Hon konstaterade att landet inte är medlem i Östersjönkonferensen. President Putin och kansler Merkel har samtalat i telefon om situationen i Vitryssland. Talmännen i underhuset i det ryska respektive vitryska parlamentet, Volodin och Andreitjenko, har också uttalat sig om situationen i Vitryssland. Pivnenko framhöll i sitt anförande att OSSE:s valobservatörer inte bevakade valet. Av de övriga parter som deltog i valobservationen fann enligt Pivnenko ingen något klandervärdt i valarrangemangen. När det gäller covid-19-pandemin konstaterade Pivnenko att Ryssland har utvecklat ett vaccin mot coronaviruset och att vaccineringen av medborgarna skulle börja den 1 september 2020.

Östersjöparlamentarikerna har som ett av de viktigaste temana år 2020 behandlat rensning av havsbotten från ammunition och kemiska vapen. Peter Stein (Tyskland/Bundestag), rapportör för Östersjöparlamentarikerna, betonade att länderna i Östersjöregionen bör sträva efter att bilda en gemensam fond för att finansiera saneringen av havet. I detta sammanhang påminde sejmens representant Kacper Płaziński (Polen) om att ansvaret för finansieringen av saneringen av havet vilar särskilt på dem som startade första och andra världskriget. Christian Juhl (Danmark) lyfte fram de nordiska ländernas roll och stöd till FN i samband med kärnvapenedrustningen – i skuggan av Östersjöregionens sorgliga historia önskade han att Östersjöparlamentarikerna skulle utöva sitt inflytande så att regeringarna i regionens stater förklarar Östersjöområdet som ett kärnvapenfritt område.

Sveriges riksdag (ledamot Piry Niemi) tog vid mötet över ordförandeskapsklubban från Litauen. Fokus – vid sidan av de mer traditionella miljötemana och miljösamarbetet – kommer att ligga på hållbar demokratiutveckling, gemensam kamp mot covid-19-pandemin samt utbyte av bästa praxis i anslutning till befolkningsutvecklingen i Östersjöområdet (åldrande befolkning, invandring, arbetskraftens rörlighet och konkurrenskraft). Omedelbart vid det svenska ordförandeskapets början tillsattes en ny arbetsgrupp som ska fokusera på biologisk mångfald och klimatförändringen. Östersjökonferensen i Stockholm 2021 firar parlamentarikerkonferensens 30 år. Det uttrycktes önskemål om att, i det fall situationen tillät det, ständiga kommittén skulle återgå till fysiska möten redan i november 2020, då kommittén i Sverige skulle träffa företrädare för den ständiga kommittén för den parlamentariska församlingen för ekonomiskt samarbete i Svarta havet.

Vid mötet antogs en brett täckande resolution. Sveriges ordförandeskap i BSPC infaller med de svenska demokratiska institutionernas 100-årsjubileum. Fredliga grannförbindelser, medborgerliga rättigheter samt yttrandefrihet och mediefrihet kommer troligtvis att få stor synlighet under ordförandeskapet.

2.2. Ständiga kommittén

På grund av coronaviruspandemin sammanträdde ständiga kommittén undantagsvis endast tre gånger under året. Dessutom träffades de ständiga kommittéerna vid parlamentarikerkonferenserna i Östersjön och Svarta havet för att diskutera coronavirussituationen och den gemensamma kampen mot klimatförändringen. Finlands delegation representerades vid ständiga kommitténs möten av delegationens ordförande, ledamot Sakari Puisto (sannf).

Ständiga kommittén höll sitt första möte för året i Bryssel i mars. Det egentliga mötet föregicks av ett förberedande möte för de nordiska Östersjöparlamentarikerna. I samband med det presenterade Nikolaj Bock, äldre specialsakkunnig vid Nordiska rådet, verksamheten vid rådets kontor i Bryssel och berättade om de mest aktuella EU-frågorna. I och med brexit minskade antalet Europaparlamentariker med några tiotal och platserna i parlamentet har omfördelats. För närvarande finns det 49 nordiska representanter, men av utskotten hade endast utvecklingsutskottet en nordisk ordförande. Miljöutskottet hade också en stark nordisk representation. För parlamentets relationer till de nordiska länderna, Arktis, Baltikum och den nordliga dimensionen ansvarar D-EEA-delegationen, som dock då inte hade några regelbundna möten med Nordiska rådet. Rådets ordförandeskap har därför uppmanat D-EEA-delegationens ordförande Andreas Schwab att anordna regelbundna möten. Under de senaste åren har Europaparlamentet inte heller deltagit i Nordiska rådets sessioner eller möten på grund av överlappande möteskalendrar. Bock betonade att Nordiska rådet bör vara proaktivt och sträva efter bilaterala möten i Bryssel. Som ett bra exempel nämnde han de seminarier om energi, antibiotikaresistens och digitalisering som ordnats tillsammans med Europaparlamentet.

EU:s nya arbetsprogram innehåller sex centrala prioriteringar (klimat, digitalisering, ekonomi, europeiska värderingar, ett starkare Europa och demokrati), och kommissionen har tre nordiska kommissionärer. Kroatien är för första gången ordförande för Europeiska unionen. Trots försöken under Finlands ordförandeskap har man inte lyckats komma överens om de ekonomiska ramarna för de kommande sju åren. Unionen överväger att lansera separata plast- och koldioxidskatter i syfte att stärka de ekonomiska resurserna. Bock räknar med att Brexit-förhandlingarna kommer att kräva mycket resurser av EU under de kommande månaderna och att det fortfarande är mycket oklart hur relationen mellan Storbritannien och EU kommer att se ut efter Brexit. Frågan kräver ökad klarhet, bland annat efter konferensen om EU:s framtid i maj, där avsikten också är att vara lyhörd för medborgarnas önskemål. Utvidgningsförhandlingarna med Albanien och Montenegro avbröts något oväntat, men nu har kommissionen beslutat om en ny utvidgningsmetodik och man väntar på att nya förhandlingar ska inledas.

Andreas Schwab (Tyskland), ordförande för Europaparlamentets D-EEA-delegation, som ansvarar för Östersjösamarbetet, berättade om samarbetet med framför allt Östersjöparlamentarikerna. Tillväxten i regionen får skjuts av EU:s Östersjöstrategi och av det gränsöverskridande samarbete, de projekt och de medborgarkontakter som strategin ger upphov till. Tillståndet för miljön i Östersjöområdet är av central betydelse och Östersjökommissionen (Helcom) är en viktig samarbetspartner i genomförandet av strategin. Östersjön är fortfarande mycket förorenat och därför måste de omedelbara miljöutmaningarna också bemötas via EU, betonade Schwab för parlamentarikerna. Östersjökonferensens ordförande Valerijus Simulik (Litauen) konstaterade att situationen i EU har blivit allt mer utmanande efter Brexit, men betonade att EU trots allt är en stark aktör i världspolitiken och att dess makroregionala strategier har stor betydelse för den regionala välfärden.

Östersjörådets (CBSS) ordförande Ida Heimann-Larsen (Danmark) berättade att huvudmålet för landets ordförandeskap har varit att förnya organisationen utifrån tre principer. Dessa är fokus och flexibilitet,

samarbete med andra organisationer och bättre utnyttjande av rådet vid implementeringen. Mötena på ministernivå bör återspegla aktuella diskussioner. Ministermötet i Bornholm i maj 2020 (på agendan bl.a. ungdomars delaktighet och organiserad brottslighet) var annorlunda än tidigare och ska utgöra modell för fortsättningen. Östersjörådet vill också se över interaktionen med EU:s Östersjöstrategi och den nordliga dimensionen för att undvika överlappningar och uppnå synergieffekter. Dessutom har diskussioner förts med andra regionala råd och organisationer (Nordiska rådet, Arktiska rådet, regionplaneringssamarbetet i Östersjöregionen VASAB etc.) i syfte att intensifiera samarbetet och partnerskapen. Östersjörådet önskar att samarbetet och den politiska dialogen med den parlamentariska Östersjökonferensen intensifieras ytterligare.

Felix Leinemann från DG-Mare, Europeiska kommissionens generaldirektorat för havsfrågor och fiske, uppskattade parlamentariska Östersjökonferensens resolution i Oslo och lyfte fram rekommendationen om att bekämpa plastskräp i haven, eftersom kampen mot engångsplast och mikroplast är ett centralt miljötema för EU. Också mottagningskapaciteten för hamnavfall bör byggas ut och förbättras. EU lägger årligen 250 miljoner euro på havsforskning, och strävar efter en bättre förvaltning och ett bättre skydd av den biologiska mångfalden och vattenbruket. Östersjöregionen har gjort mycket stora framsteg när det gäller att utveckla blå teknik, och på lång sikt bör hållbarhetsarbetet syfta till lönsamhet. Varje havsområde är unikt, så det finns ingen absolut patentrösning på problemen i havsområdena. I anslutning till brexit pågår en övergångsperiod under vilken även Storbritannien omfattas av den gemensamma fiskeripolitiken. Undervattensbuller och dess inverkan på den marina miljön har inte undersökts tillräckligt. Vissa fiskbestånd har återhämtat sig, men ytterligare åtgärder måste vidtas för att sanera havet.

Leinemann betonade att DG Mare välkomnade att Östersjöparlamentarikerna under den senaste tiden har riktat uppmärksamheten särskilt mot vapen och ammunition som dumpats i havet. Detta är viktigt inte bara för miljön utan också för den blå ekonomin. Riksdagsledamot Cecilie Tenfjord-Toftby (Sverige) önskade en dialog med DG Mare för att undvika att generaldirektoratet och den kommande arbetsgruppen fokuserar på samma arbetsuppgifter. Ledamot Puisto tog upp frågan om ammunitionen på havsbotten och ville veta hur mycket samarbete som bedrivs med andra havsområden och kring utvecklingen av tekniken. Leinemann konstaterade att dumpningen är ett stort problem också vid den belgiska kusten. Han hänvisade också till en tidigare konferens i frågan, vars resultat han lovade att skicka till medlemmarna i ständiga kommittén.

Ledamot Pyy Niemi (Sverige) konstaterade att demokrati, bekämpning av falska nyheter, bekämpning av kompetensflykt och utbildningens framtid kommer att prioriteras under ordförandeskapet 2020–2021. Dessutom kommer en ny arbetsgrupp att behandla klimatförändringen och den biologiska mångfalden. Riksdagsledamot Christian Juhl (Danmark) önskade att även arbetskraftens rörlighet skulle behandlas. Ledamot Puisto lyfte fram återflyttningen bland litauer och estländare.

Peter Stein (Tysklands förbundsdag) tackade för förtroendet efter att ha utsetts till rapportör om dumpad ammunition och berättade att projektet DAIMON för miljöriskbedömning och hantering av krigsmateriel på havsbotten nu fortsätter genom DAIMON2. Stein önskade att de projektansvariga parlamentarikerna skulle inbjudas till Vilniuskonferensen för att rapportera om situationen. Han berättade också om företaget Munitech, som utvecklar undervattensrobotar med hjälp av vilka havsbotten ska kunna rensas från dumpad ammunition i framtiden. Enligt vissa uppskattningar har vi 20 år på oss att sanera havsbotten, betonade Stein, och i arbetet kommer man i första hand att utnyttja de privata företagens kompetens. Enligt Stein skulle man utifrån DAIMON kunna utarbeta en internationell, oberoende budget för saneringen av havsbotten i Östersjön. "Vi behöver fler standarder för att samla in

befintlig information, så att vi utifrån denna kan föreslå konkreta åtgärder för regeringarna”, konstaterade Stein. Simulik påminde om att han redan i Berlin hade ställt en fråga till ständiga kommittén om huruvida försvarsmakterna i Östersjöområdets länder borde delta i saneringsarbetet. Stein föreslog att en oberoende internationell rådgivande kommitté skulle inrättas.

Eftersom tyngdpunkten i arbetsgruppen för invandring och integration har legat på bästa integrationspraxis har man i stor utsträckning kunnat undvika meningsskiljaktigheterna kring temat. Cecilie Tenfjord-Toftby (Sverige) konstaterade att den kommande arbetsgruppen, som inrättas under det svenska ordförandeskapet, skulle behandla klimatförändringen och dess konsekvenser för den biologiska mångfalden till havs och på land.

I november diskuterade ständiga kommittén utmaningar och betydelse för demokratin när det gäller moderna former för politiskt deltagande och ungdomars delaktighet. Demokrati är tillsammans med de mänskliga rättigheterna och stärkandet av det civila samhället centrala teman för Sveriges ettåriga ordförandeskap i parlamentariska Östersjökonferensen. Östersjöparlamentarikerna bedömer hur målen i Vilniusdeklarationen (2010) om Östersjösamarbetet fram till 2020 har uppnåtts och diskuterar huruvida stabiliteten och välfärden i Östersjöregionen kräver en ny vision. I december träffades dessutom de ständiga kommittéerna vid parlamentarikerkonferenserna för Östersjön och Svarta havet för att diskutera coronavirussituationen och kampen mot klimatförändringen.

2.3. Arbetsgrupper

BSPC:s migrations- och integrationsarbetsgrupp höll i januari ett möte i det tyska riksdagshuset. Bärande teman var behoven hos ensamkommande minderåriga flyktingar och deras rättsliga status, hanteringen av återsändanden samt en hållbar migrationspolitik. I mötet deltog ledamot Mykkänen, som ingår i arbetsgruppen. Dessutom ordnades i juni ett seminarium för medlemmarna i parlamentariska Östersjökonferensen om situationen för de mest sårbara flyktingarna efter att gränserna stängts till följd av coronaviruset. Migrations- och integrationsarbetsgruppens mandat avslutades i och med sessionen i augusti. Under det svenska ordförandeskapet inledde en ny arbetsgrupp för klimatförändringen och biologisk mångfald sitt arbete. Arbetsgruppen sammanträdde bara en gång under året.

Professor Stefan Thomas vid yrkeshögskolan i Potsdam sade att vårt århundrade präglas av migrationen. Tyskland bör förbereda sig på att största delen av de minderåriga flyktingar som anländer utan föräldrar permanent stannar i Tyskland. Beslutsfattarna bör redan nu fästa vikt vid kartläggning av gruppens behov. Vårdhemmen erbjuder gruppen en viktig ersättning för familjen eller närmiljön – utsikterna till en kommande integration ger å sin sida en ljusare framtidsbild. Thomas hänvisade i sitt förslag också till en färsk undersökning från delstaten Brandenburg, där det framgick att de unga upplevde att just tillgodoseendet av de grundläggande mänskliga behoven var en av de viktigaste faktorerna i krishjälpen. De största rädslorna bland dem som besvarade enkäten gällde social utslagning. Flyktingarna upplevde att det var svårt att få kontakt med och lära känna den infödda befolkningen och att de därför betraktade dem som främmande. Ovissheten om framtiden försvagade i sin tur avsevärt personens aktivitet, motivation och tolerans.

Ulrike Schwartz, juridisk expert vid föreningen för minderåriga invandrare utan föräldrar (BumF), konstaterade att även om antalet ensamkommande minderåriga flyktingar har minskat något under de senaste åren, har deras intressen i hög grad beaktats i tysk lagstiftning; den som förklaras minderårig kan inte avlägsnas ur landet. Enligt statistiken kommer flertalet minderåriga flyktingar som anländer utan föräldrar från andra länder än de primära utgångsländerna för andra flyktinggrupper. Mykkänen ville få mer information om den rättsliga statusen för minderåriga flyktingar utan föräldrar i Tyskland. Ledamot

Wille Valve (Åland) önskade å sin sida att arbetsgruppen skulle knyta sin slutrapport närmare till den befintliga rättsliga referensramen genom att närmare hänvisa exempelvis till internationella avtal som FN-konventionen om barnets rättigheter. Arbetsgruppens ordförande, ledamot *Hans Wallmark* (Sverige) konstaterade att utredning av minderårigas ålder (ålderstest) för närvarande är ett aktuellt politiskt ämne i många länder.

Tyskland håller för närvarande på att utarbeta en ny invandringslag som betonar arbetsmarknadsperspektivet. När lagen träder i kraft blir det således allt viktigare att invandrarens vistelse i landet gagnar den tyska arbetsmarknaden, sammanfattade Schwartz i sitt svar på Mykkänens fråga.

Katrin Hirseland, forskningschef vid federala flykting- och migrationsverket, presenterade ämbetsverkets verksamhetsområde, som omfattar internationellt samarbete och internationella projekt, samordning av språkundervisningsprogram samt kontakter på EU-nivå. Dessutom har verket egna kontaktpersoner i länder som är centrala med tanke på dess verksamhet. I Tyskland finns det för närvarande cirka 250 000 personer som förordnats att lämna landet, men för 201 000 har behandlingen av utvisningsprocessen avbrutits. När det gäller återsändanden har verket ett nära samarbete särskilt med Internationella migrationsorganisationen IOM. I samverkan med vissa länder pågår också olika projekt och tjänster som syftar till återintegrering i samhället. Angående Mykkänens fråga konstaterades det att det tyska migrationsverket söker metoder för att göra det möjligt för personer vars utvisning är under behandling att stanna kvar i landet och bevilja dem resedokument för flyktingar.

Vissa ursprungsländer förhåller sig särskilt ovilligt till att tillåta personer som utvandrat att flytta tillbaka – hur kan vi få dessa länder att ändra på sin praxis? Religion är ett tveeggat svärd – den kan å ena sidan bidra till integrationen men å andra sidan också hämma den. Hirseland berömde den permanenta kommitté som inrättats för samarbetet mellan den tyska regeringen och religiösa samfund i landet och som har till uppgift att främja dialogen om integration.

I sitt anförande fäste ledamoten vid Tysklands förbundsdag professor Lars Castellucci vid Mannheims yrkeshögskola särskild uppmärksamhet vid hanteringen av migrationen. Sedan 1960-talet har jordens befolkning ökat från 3 miljarder till nuvarande 8 miljarder. Europa har stabiliserat sin befolkningstillväxt och dess befolkning växer för närvarande med cirka 1,6 procent per år, samtidigt som den åldras och dess andel av jordens befolkning minskar. När det gäller Europas yttre gränser betonade Castellucci att det för närvarande finns 4 miljoner flyktingar bara i Turkiet.

Tyskland strävar efter att svara på de utmaningar som invandringen medför genom den nya migrationslag som träder i kraft i mars i år och vars tyngdpunkt ligger på integrering av högutbildade invandrare. I framtiden bör beslutsfattarna enligt Castellucci bättre kunna skilja mellan olika migrantgrupper och utreda vem som verkligen behöver hjälp. Europeiska stödkontoret för asylfrågor bör enligt hans åsikt bemyndigas att inrätta flyktinglussar för detta ändamål. Själva integrationen börjar med att flyktingarna får en inkvarteringsplats, mat och möjlighet att studera och lära sig.

Mykkänen understödde tanken att identifieringen av asylsökande och utredningen av deras bakgrund sker redan vid EU:s yttre gränser. Även om man skulle satsa miljarder euro på den behövliga infrastrukturen, skulle detta sammantaget bli billigare än att återsända dem som fått avslag på sin ansökan och ledsaga dem till ursprungsländerna. Att nu integrera dem som fått ett negativt asylbeslut skulle dock kunna ge grönt ljus för nya flyktingvågor till Europa i framtiden, tillade Mykkänen. Schwartz betonade att det enbart i Grekland för närvarande finns 4 000 minderåriga utan några som helst framtidsutsikter. Ledamot Pyy Niemi (Sverige) lyfte å sin sida fram att många länder behöver nya

invånare, men av någon anledning är de inte villiga att ta emot dem. Schraps ansåg att de nuvarande tillvägagångssätten inte fungerar tillräckligt bra.

I arbetsgruppens sammanfattande diskussion med sakkunniga betonades särskilt behovet att beakta också de flyktinggrupper som inte har något att ge samhället i ekonomiskt hänseende, men som ändå behöver skydd (Schwartz). Det bör föras en intensivare dialog mellan EU-länderna om migrationslagstiftningen och man bör undvika avbrott i de sociala kontakterna (Thomas). Dessutom föreslogs en översyn av Dublinsystemet (Hirseland). Behandlingen av migrationsprocessen förutsätter en fredlig och saklig diskussion och stärkande av de lagliga metoderna för att komma in i Europa (Castellucci). Arbetsfördelningen och rättvisan i de politiska åtgärder som gäller arbetsfördelningen bör övervakas (Castellucci). Ledamot *Jānis Vucāns* (Lettland) betonade att ur ett politiskt perspektiv bör migrationen vara gynnsam för alla parter.

Den nya arbetsgruppen för klimatförändring och biologisk mångfald, som inledde sitt arbete under Sveriges ordförandeskap, sammanträdde till sitt första möte först i november. Vid det första mötet strävade man efter att identifiera staternas gemensamma beröringspunkter när det gäller klimatförändringen och den biologiska mångfalden. Under mötet diskuterades också bästa praxis och innovationer som gör det möjligt att effektivt bekämpa klimatförändringen och bevara den biologiska mångfalden, vilket kräver ökade vetenskapliga, tekniska och ekonomiska satsningar och miljövänligare transportsätt och energilösningar. Finlands delegation utsåg i november *Mai Kivelä* till delegationens företrädare i den nya arbetsgruppen och *Joonas Kõnttä* till ersättare.

2.4. Finlands delegations möten

Finlands delegation höll två möten under året. Vid mötet i februari berättade planeraren, marinbiologen Anu Lastumäki från Finlands miljöcentral (SYKE) om miljöriskbedömningen och hanteringen av krigsmateriel som dumpats i Östersjöområdet. Finlands Östersjöambassadör utrikesrådet Helena Tuuri och ledande sakkunnig Kristina Pingoud rapporterade om EU:s Östersjöstrategi (EUBSRS) och det mellanstatliga Östersjöarbetet (CBSS). Finlands ordförandeskap i EUBSRS inleddes sommaren 2019 samtidigt som Finlands EU-ordförandeskap, vilket gav Östersjöfrågorna ökad vikt och synlighet. EU-rådet godkände bland annat slutsatser om hållbar användning och effektivare skydd av haven.

Dessutom behandlades Östersjöregionen vid ett högnivåmöte i Helsingfors, och till ordförandeskapet hörde strategins största evenemang, det årliga forumet, i Åbo i juni. På grund av coronakrisen flyttades evenemanget dock fram till oktober 2020. Under ordförandeskapet bereddes också en uppdatering av handlingsprogrammet för EU:s Östersjöstrategi. Beredningen fortsätter under det tyska ordförandeskapet. Det uppdaterade programmet avses träda i kraft den 1 januari 2021.

I november hörde delegationen miljørådet Maria Laamanen och konsultative tjänstemannen Penina Blankett från miljöministeriet i frågor angående klimatförändringen och den biologiska mångfalden. Miljørådet Laamanen ansvarar bland annat för genomförandet av ramdirektivet om en marin strategi och är också permanent ledare (HoD) för Finlands delegation i Helcom. Östersjöregionen har värmts upp och dess maximala istäcke har minskat betydligt på lång sikt sedan 1800-talet, särskilt från och med 1990-talet. Klimatuppvärmningen innebär att temperaturen stiger med cirka 1,2 grader, och enligt scenarierna kommer temperaturen troligtvis att stiga med 2–4 grader före århundradets slut. De fysikalisk-kemiska och biologiska förändringarna har ökat antalet syrefria och syrefattiga bottenområden i synnerhet sedan början av 90-talet. I bakgrunden ligger också de få saltpulserna under de senaste årtiondena, vilket har samband med klimatet. Syrefriheten påverkas också av uppvärmningen av vattnet och syrets lägre löslighet i varmt vatten. Den ökade nedbrytningen av mikrober förbrukar också mer syre. Den från

världshaven välkända försurningen: koldioxidhalten sänker vattnets pH-värde och påverkar det biologiska systemet. Försurningens mekanismer i Östersjön är dock fortfarande dåligt kända. Genom uppvärmningen blir det regnigare i synnerhet vintertid. Det påverkar näringsbelastningen, särskilt fosforbelastningen, som är en betydande orsak till eutrofieringen. Vi kommer att se allt fler regniga och milda vintrar, vilket påverkar eutrofieringen, som i sin tur påverkar alla levande organismer och naturens mångfald.

Ett omfattande åtgärds paket för jordbruket kan ge minskad belastning trots de kommande årtiondenas varma klimat. Klimatförändringen innebär dock ytterligare utmaningar för havsskyddet och strävandena att minska belastningen. Indirekta konsekvenser: Vi behöver en energiomställning, till exempel mer vindkraft, men detta påverkar också användningen av haven. Antalet vindkraftverk i Östersjön ökar. Klimatförändringen påverkar havet och havet påverkar klimatet. Ett friskt ekosystem tar upp kol, medan ett sjukt ekosystem släpper ut kol (bl.a. metan).

Verktyg: ramdirektivet om en marin strategi (vattenkvalitet, biologisk mångfald, nedskräpning och buller). Direktivet utgår från att en god miljöstatus i havet uppnås år 2020. Detta kommer dock inte att uppnås. Målen ska motsvara rådande klimatförhållanden.

Konsultative tjänstemannen Blankett berättade om hur det framtida trycket påverkar den biologiska mångfalden. Salthalten och temperaturstegringen påverkar också arterna. I och med ändringarna blir havsvattnet sötare och saltvattenarterna börjar dra sig tillbaka söderut. De arter som anpassat sig till sötvatten blir talrikare. Det kan vara fråga om en förskjutning på upp till några hundra kilometer under ett århundrade.

Vilka arter? Bandtången kan försvinna helt från Finlands kuster. Bland annat sjöängarna binder kol. Även blåmusslan lider när salthalten sjunker. EU har antagit 2030-strategin, som syftar till att bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden. I havsområdena strävar man efter att öka arealen av skyddade områden. Man vill förtydliga skydds målen och skyddsåtgärderna och säkerställa att det finns ekologiska korridorer. Övergödning, överfiske, nedskräpning, buller och skadliga ämnen hör till de största hoten mot havsområdena just nu.

Besluten inom CBD:s ramverk Post 2020 har skjutits på framtiden på grund av coronavirussituationen. Av EU:s budget går 25 procent till klimatåtgärder. Den biologiska mångfalden i havsområdena skyddas både i globala konventioner och i avtal om regionala havsområden (t.ex. Helcom). Integrering: skyddet av den biologiska mångfalden måste vara integrerat i alla åtgärder. Det behövs fortfarande mer forskning om biologisk mångfald. Kunskaperna om försurningen är bristfälliga, och vi är inte heller på det klara med om Östersjön är en orsak till växthusgasutsläpp eller en koldioxidsänka. Vilka är framtidsutsikterna?

Helcom utgör ett nav för miljösamarbetet. Samarbetsplattformen fungerar väl och betraktas också i globala sammanhang som en exemplarisk organisation för skydd av haven. Näringsbelastningen har minskat betydligt sedan slutet av 80-talet. Det finns åsiktsskillnader till exempel angående eutrofieringen. På basis av frågorna om betalningsvilja kan man säga att viljan att vidta åtgärder för att skydda Östersjön och minska belastningen är större väster och norr om Östersjön. Det torde också finnas kulturhistoriska orsaker till detta. Å andra sidan har EU-medlemskapet medfört betydande förbättringar bland annat när det gäller rening av avloppsvatten och skyddet av den marina miljön. (Laamanen) I Östersjön täcker Natura 2000- och Helcom MPA-områdena 12 procent. I Finland är siffran 11 procent. Målet fram till 2030 är 30 procent. OECM (Other Effective Area-based Conservation Measures), dvs. andra områden utanför skyddsområdena som tryggar naturens mångfald, har ännu inte definierats i Finland. Dessa OECM-områden kan användas för att uppnå målet om 30 procent. Mångfalden i den

marina undervattensmiljön har hittills fått mindre uppmärksamhet i inrättandet av skyddsområden och i områdenas skötsel- och nyttjandeplaner, men situationen håller på att förbättras i snabb takt.

Östersjökommissionen Helcom är den viktigaste samarbetsplattformen i Östersjön: Helcom samordnar arbetet och också Ryssland deltar i verksamheten. Klimatförändringen har inte lett till någon justering av målen. Man har strävat efter att dämpa andra människorelaterade belastningar, stärka ekosystemens resiliens och därigenom också förbättra bland annat kolbindningskapaciteten. Helcom är en viktig samarbetsplattform för det politiska beslutsfattandet, sammanställningen av information och övervakningen av havets tillstånd. Helcom sammanställer också regelbundet uppdaterade informationsblad om klimatförändringen. Aktionsplanen för Östersjön, Baltic Sea Action Plan, uppdateras för närvarande. Det är fråga om ett omfattande långvarigt arbete som avslutas 2021, då ministermötet har för avsikt att godkänna den uppdaterade aktionsplanen.

Finlands Östersjöambassadör utrikesrådet Helena Tuuri och ledande sakkunnig Kristina Pingoud rapporterade dessutom om EU:s Östersjöstrategi (EUBSR) och det mellanstatliga Östersjösamarbetet (CBSS). Ambassadör Tuuri berättade att Finlands ordförandeskap i EUBSR löpte ut i juni 2020. Aktionsplanen reviderades helt under Finlands ledning. Den förkortades till mindre än hälften av det tidigare och är nu cirka 80 sidor. Antalet prioriterade områden minskades från 77 till 44. Förvaltningen omorganiserades utan att de resurser som används för den ökade. Klimatförändringsfrågorna genomsyrar varje politiksektor. Strävan är att Östersjösamarbetet ska finansieras också med andra medel än genom Interregprogrammen. Den 20 oktober 2020 ordnades det årliga Östersjöstrategiska forumet på distans, med Åbo som centralort. Nu är Tyskland ordförandeland och dess uppgift är att omsätta den nya aktionsplanen i praktiska åtgärder.

Pingoud, ledande sakkunnig, konstaterade att det danska ordförandeskapet avslutades med ett distansmöte mellan alla utrikesministrar. Ministrarna godkände genomförandet av färdplanen 2018–2020 och de nya styrdokumenterna samt slutdokumentet från Bornholm. Covid-19, regionalt samarbete, unga, gränsöverskridande brottslighet och klimatfrågor diskuterades. Man vill få mer fokus och flexibilitet i CBSS-arbetet bland annat genom samarbete med de regionala råden. Sekretariatet har en ny chef, Grzegorz Poznanski från Polen. Prioriteringar under Litauens ordförandeskap är grön utveckling, grön turism, regional resiliens samt kampen mot människohandel och illegalt arbete. Litauen vill uppdatera den så kallade Vilniusdeklarationen från 2010, och det nya dokumentet ska på bred front behandla utvecklingen i Östersjöregionen fram till 2030.

3. ARKTISKA PARLAMENTARIKERKONFERENSEN

Syftet med det arktiska samarbetet är att förbättra levnadsförhållandena och villkoren för ursprungsbefolkningen och andra som är bosatta i området. Den första arktiska parlamentarikerkonferensen arrangerades 1993. Samarbetet mellan regeringarna inleddes i och med att Arktiska rådet bildades 1996. Parlamentarikerna har en viktig roll när det gäller att kontrollera det mellanstatliga samarbetet och lägga fram nya initiativ.

Arktiska parlamentarikerkonferensen samlar parlamentariker från åtta nationella parlament (de nordiska länderna, Kanada, Ryssland och USA) samt Europaparlamentet. De viktigaste organisationerna för ursprungsfolken är ständiga deltagare. De utgörs av det aleutiska folkets internationella organisation, athabaskernas organisation, gwich'in-folkets organisation, inuiternas organisation, Samerådet och Rysslands organisation för ursprungsbefolkningar i norr RAIPON. Möjlighet att delta i verksamheten har även parlamenten i de länder som har observatörsstatus i Arktiska rådet (dvs. Frankrike, Indien, Italien, Japan, Kina, Nederländerna, Polen, Singapore, Spanien, Storbritannien, Sydkorea och Tyskland) och andra parlamentariska organisationer verksamma i området.

Finlands delegation i Arktiska parlamentarikerkonferensen tillsätts av riksdagens talmanskonferens. Delegationen har sex medlemmar.

Konferensen sammanträder vartannat år och den ordnades inte år 2020. Nästa konferens hålls 2021 under norska parlamentets värdskap. Mellan konferenserna leds arbetet av en permanent kommitté med tio medlemmar. Finland har en representant och ersättare i ständiga kommittén.

3.1. Finlands delegation

Vid sitt möte den 14 oktober 2020 hörde delegationen generalsekreteraren för delegationen för arktiska ärenden, specialsakkunnig Nina Branders förslag till beredning av en strategi för den arktiska politiken. De prioriterade områdena i strategin är begränsning av och anpassning till klimatförändringen, främjande av välfärden för invånarna i det arktiska området och urfolkens rättigheter, arktisk kompetens, näringar och forskning samt infrastruktur och logistik. Delegationen fäste uppmärksamhet vid uppföljningsmekanismen för genomförandet av strategin och framförde en önskan om att också parlamentariker ska höras vid beredningen av strategin. Vid mötet gav delegationen sitt stöd till att ordförande Mikko Kärnä kandiderar till ordförande för ständiga kommittén (SCPAR). Stortingsledamoten Eirik Sivertsen, som varit ordförande sedan 2014, kandiderar inte och hans efterträdare väljs vid ständiga kommitténs möte i april 2021.

3.2. Arktiska parlamentarikerkonferensens ständiga kommittés (SCPAR) möten

Arktiska parlamentarikerkonferensens ständiga kommitté sammanträdde tre gånger under året. Det första mötet hölls i Europaparlamentet i Strasbourg 12–13 februari 2020. Under mötet diskuterades EU:s arktiska politik. Utöver de nationella parlamentens uppdaterade arktiska strategier behöver också unionen en enhetlig arktisk strategi. Europaparlamentets vice talman Marcel Kolaja betonade att EU bör spela en ledande roll när det gäller att begränsa klimatförändringen. Parlamentarikerna ansåg det viktigt att EU får observatörsstatus i den arktiska kommittén. Ordföranden för SCPAR, Norges Erik Sivertsen, betonade att det inte finns några hårda säkerhetsteman i den arktiska regionen utan att säkerhetsintressen förs upp på agendan på initiativ av utomstående aktörer. Vid SCPAR:s interna möte behandlades nästa parlamentarikerkonferens och dess diskussionsämnen och resolution, som önskades vara kort och fokusera på de viktigaste frågorna, såsom klimatförändringen och levnadsförhållandena för de boende i de arktiska områdena.

Vid ständiga kommitténs vårmöte den 4 juni 2020 diskuterades effekterna av coronapandemin i de arktiska områdena och ländernas åtgärder för att begränsa epidemin och avhjälpa de skador som den orsakar för ekonomin och människorna. Bland annat påtalades det att de långa geografiska avstånden är en utmaning när det gäller att tillhandahålla vård för de insjuknade. Också de ekonomiska konsekvenserna av krisen diskuterades. De sjunkande oljepriserna drabbar särskilt Ryssland, Alaska och Norge, och man fruktar att turismen i regionens länder kommer att drabbas kraftigt. Ett annat centralt diskussionsämne gällde planetens största skogsbränder i den arktiska regionen. Parlamentarikerna beslutade att skicka ett gemensamt brev om släckning av skogsbränder och ökat samarbete för att förebygga skogsbränder.

Vid den ständiga kommitténs distansmöte den 3 december 2020 beslutades att nästa arktiska parlamentarikerkonferens ska hållas på distans i Tromsø den 13–14 april 2021, före Arktiska rådets möte i Reykjavik i maj 2021. Konferensen kommer att fokusera på följande tre punkter: FN:s klimatförändringstoppmöte COP26 i Glasgow den 1–12 november 2021, den arktiska klimatförändringens konsekvenser för näringslivet och forskningsinitiativet Arctic 2050.

I inläggen betonades pandemins konsekvenser för ursprungsfolken i den arktiska regionen och för regionens ekonomi. Förenta staternas återgång till Parisavtalet om klimatförändringar och andra internationella förpliktelser noterades med tillfredsställelse, liksom Förenta staternas beslut att öppna ett generalkonsulat i Grönland. I sitt anförande påminde Rysslands företrädare om att 60 procent av landets areal finns i polarområdet och konstaterade att klimatförändringen i Rysslands arktiska zon är tre gånger större än i andra områden. Rysslands arktiska zon är mycket förorenad, och en del avfall har flyttats till andra områden. Det kommer att ta minst tre år att återuppta ekoturismen. Det är livsviktigt att naturens mångfald skyddas och nya nationalparker öppnas, konstaterade federationsrådets representant.

Mikko Kärnä, ordförande för Finlands delegation, konstaterade att den arktiska dimensionen är ett centralt element i den finska regeringens färskva utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse. I redogörelsen betonas betydelsen av det arktiska samarbetet i och med att regionens geopolitiska, miljömässiga och ekonomiska betydelse ökar. Enligt ledamot Kärnä bör den arktiska regionen hållas fri från militära spänningar. Tyngdpunkterna i Finlands strategi för den arktiska politiken ligger på bekämpning av klimatförändringen och anpassning till den, välfärd för invånarna i den arktiska regionen, arktisk kompetens samt infrastruktur och logistik. Finland betonar betydelsen av Arktiska rådet och Arktiska ekonomiska rådet. Ursprungsfolken ska beaktas i all verksamhet och det är viktigt att området inte dras in i internationella spänningar.

4. INTERPARLAMENTARISKA UNIONEN (IPU)

Interparlamentariska unionen (IPU) arbetar på ett globalt plan för att stärka parlamentarismen. Unionen är ett oberoende debattforum för att sprida exempel på bästa praxis och ger samtidigt en bred bild av läget för demokrati och mänskliga rättigheter i världen.

Året 2020 var ett exceptionellt år också i IPU:s verksamhet. IPU:s årliga utfrågning vid FN i New York i februari blev organisationens enda stora fysiska möte under året. Finland och de övriga nordiska länderna kombinerade utfrågningen med ett besök i Washington DC. Det var första gången som alla nordiska IPU-delegationer gjorde ett gemensamt besök i Washington.

I mars blev det totalstopp för internationella resor, men organisationens verksamhet avbröts trots det inte. Mötena hölls i stället på distans. I organisationen med 179 medlemsländer medförde detta stora omställningar, inklusive stadgeändringar och praktiska mötesarrangemang. Vårförsamlingen i april inföll så snart att det inte gick att ha mötet virtuellt, så det måste därför ställas in. Det beslutades att höstens församling skulle ordnas virtuellt i en snävare sammansättning, dvs. bara för det styrande rådet (Governing Council). På dagordningen stod de viktigaste uppgifterna för organisationens verksamhet, främst valet av organisationens nya ordförande. Duarte Pacheco från Portugal valdes till uppdraget för en treårsperiod fram till höstförsamlingen 2023.

Styrelsen för Finlands IPU-grupp hade tre möten under året och gruppen höll sitt årsmöte den 16 juni 2020. Trots att de fysiska mötena blivit färre har det nordiska samarbetet inom IPU fortfarande varit intensivt.

De nordiska kontakterna mellan IPU-grupperna förblev täta trots coronapandemin. Det fanns en stark ambition att ha fysiska möten, men när epidemiläget förvärrades blev det nödvändigt att ordna mötena virtuellt.

Dessutom ordnade IPU flera webbseminarier för sina medlemmar under året. Teman var bland annat konsekvenserna av covid-19-pandemin och parlamentets verksamhet under pandemin samt en serie webinarier om klimatlagstiftningen. Även FN 75-jubileumsåret uppmärksammades på webinarier och genom bakgrundsinformation om FN-processerna. Kvinnors och ungas möjligheter till inflytande var ett annat framträdande tema.

4.1 IPU:s styrande råd 1–3.11.2020

Det styrande rådets 206:e möte ordnades på distans den 1–3 november. Mötet ersatte höstförsamlingen som normalt hålls samtidigt. Församlingen ställdes in på grund av coronapandemin. IPU:s styrelse ansåg att det var viktigt att det styrande rådet höll sitt möte så att de beslut som är viktiga med tanke på organisationens verksamhet kunde fattas och inte blev skjutna på framtiden på grund av pandemin. Samtidigt visade organisationen att den kan arbeta flexibelt under undantagsförhållanden, även om det stora antalet medlemmar innebär utmaningar för arrangemangen. Vid det styrande rådets möte har varje medlemsstat möjlighet att delta med tre representanter. Från Finlands riksdag deltog ledamöterna Heli Järvinen (ordförande), Sebastian Tynkkynen (vice ordförande) och Kristiina Salonen.

IPU:s vice president Guomin Chen från Kina öppnade det styrande rådets historiska virtuella möte och var ordförande för mötet eftersom den föregående ordföranden Gabriela Cuevas Barrons mandatperiod hade gått ut den 19 oktober 2020. Chen konstaterade att det virtuella mötet var det första i organisationens historia. På mötesagendan stod de frågor som var viktigast för organisationens verksamhet, såsom valet av organisationens nya president samt godkännandet av budgeten och

arbetsprogrammet för 2021. Man diskuterade också IPU-medlemskapet för Mali och en rapport från utskottet för mänskliga rättigheter för parlamentariker.

Generalsekreterare Chungong berättade om mötets genomförande och praktiska arrangemang. Sammanlagt 410 ledamöter från 145 länder var registrerade på mötet. Generalsekreteraren noterade att mötet var beslutfört. Eftersom ett distansmöte inte kan fungera enligt normala mötesregler, måste särskilda regler (Adoption of Special Rules) också antas för mötet. Endast en delegation motsatte sig reglerna inom utsatt tid (Pakistan). Reglerna antogs. I början av mötet gick man mycket grundligt igenom de villkor som uppställts för valet av IPU-ordförande. Hela omröstningsprocessen har bedömts av en extern revisor (UN International Computing Centre, Fabio Maggiore, External Auditor). Omröstningsprocessen bedöms utifrån fyra grundpelare: valhemlighet, tillförlitlighet (informationssäkerhet), identifiering och verifiering av de röstberättigade samt övervakning av hela processen. Den externa revisorn har intervjuat leverantören av det elektroniska röstningssystemet (Civica Election Services) och IPU-sekretariatet både i fråga om tekniska lösningar och funktionssätt. Även genomförandet av teströstningen granskades.

Pakistans företrädare ställde en fråga om en eventuell intressekonflikt, eftersom Uzbekistans kandidat Akmal Saidov också är medlem av IPU:s styrelse och inte har avstått från sitt medlemskap i styrelsen. Generalsekreterare Chungong förklarade att frågan hade noterats av styrelsen och att Saidov inte hade deltagit i något beslut som kunde påverka hans kandidatur.

I ordförandevalet avgavs sammanlagt 394 röster. Duarte Pacheco från Portugal fick 222 röster (56 % av de avgivna rösterna) och blev därmed direkt vald till ordförande för IPU för nästa treårsperiod. De övriga kandidaternas röstetal var: Salma Ataullahjan (Kanada) 53, Akmal Saidov (Uzbekistan) 67, Muhammad Sadiq Sanjrani (Pakistan) 52. Det tydliga slutresultatet verkade tyda på att majoriteten av medlemsländerna ändå följde geopolitisk rotation vid valet av ordförande, även om denna princip utmanades i och med två kandidater som kom från länder utanför 12-plus-gruppen.

I sitt tacktal önskade Duarte Pacheco att IPU skulle fokusera på demokrati och utrotning av fattigdom. Han konstaterade också att IPU måste kunna modernisera sig i takt med tiden. Pacheco sade sig vara stolt över att kunna företräda alla IPU-medlemmar och sade sig alltid vara anträffbar i uppdraget.

Vid det styrande rådets möte behandlades också organisationens ekonomiska situation. Cecilia Widegren, ordförande för underkommittén för finansfrågor (Sub-committee on Finance), rapporterade om bokslutet för 2019. IPU fick gott betyg av Swiss Federal Audit Office, som är extern revisor: organisationens räkenskaper är välredovisade och organisationen har bra ekonomi. Organisationens bokslut 2019 godkändes.

Generalsekreteraren presenterade organisationens aktuella ekonomiska situation för det styrande rådet. Av medlemsavgifterna för berättelseåret, 10,9 miljoner schweiziska franc, hade 87 procent betalats vid tidpunkten för mötet. Den budgeterade frivilliga finansieringen för 2021 är ungefär lika stor som 2020, dvs. cirka 5 miljoner schweiziska franc. Generalsekreterare Chungong räknade upp de största donatorerna. Till dessa hör Sveriges biståndsmyndighet Sida, som i många år har varit organisationens största frivilliga finansiär. Även qatariska Shura Council, Kanada och Förenade Arabemiraten finns bland de stora frivilliga finansiärerna. Kina har under de senaste åren också aktivt deltagit i frivillig finansiering och har lovat 1,5 miljoner amerikanska dollar för arbete i syfte att nå målen för hållbar utveckling. Även vissa små länder deltar, till exempel Mikronesien, Angola och Ekvatorialguinea. IPU samarbetar nära med FN också i fråga om finansieringen och fortsätter samarbetet med UNDP i landsspecifika projekt. IPU fortsätter också sitt arbete mot terrorism och våldsam extremism i samverkan med FN:s kontor för

narkotikakontroll och förebyggande av brott och FN:s kontor för anti-terrorism. IPU inrättade 2017 en arbetsgrupp med fokus på denna uppgift (High Level Advisory Group on Countering Terrorism and Violent Extremism).

Cecilia Widegren presenterade budgeten för 2021. Hon var belåten över att organisationens ekonomiska situation är så bra att det inte finns behov av att höja medlemsavgifterna. Under det gångna decenniet har medlemsavgifterna sänkts med nästan 20 procent i tre omgångar, medan medlemsantalet samtidigt har ökat avsevärt. Budgeten syftar till fullständig öppenhet och insyn. Budgeten för 2021 godkändes. Finlands betalningsandel för 2021 är densamma som tidigare, 63 600 schweiziska franc.

Generalsekreterare Chungong rapporterade om IPU:s verksamhet 2020, under coronapandemin. Organisationens verksamhet har inte avbrutits, även om organisationen till stor del har övergått till distansarbete. Under våren, kort efter att de olika medlemsländerna infört coronarestriktioner, hade IPU som mål att förmedla information om bästa praxis för att fortsätta arbetet i parlamenten under pandemin. IPU har bland annat påpekat att undantagsförhållandena inte får tas som förevändning för att inskränka de demokratiska rättigheterna. IPU har också ordnat ett flertal webinarier och fortsatt med sitt arbete för att stärka parlamentens egen kapacitet (capacity building) i flera medlemsländer samt arbetat med publikationer.

Det styrande rådet behandlade också en rapport från IPU-utskottet för parlamentariskernas mänskliga rättigheter. Under coronapandemin hade utskottet två virtuella möten: 25–29.5.2020 och 22–30.10.2020. Ordförande Nassirou Bako-Arifari (Benin) berättade att utskottet hade behandlat fall av kränkningar av de mänskliga rättigheterna som berör hundratals folkrepresentanter i följande länder: Brasilien, Ecuador, Egypten, Filippinerna, Gabon, Guatemala, Irak, Demokratiska republiken Kongo, Libyen, Maldiverna, Mongoliet, Elfenbenskusten, Palestina/Israel, Tanzania, Thailand, Turkiet, Uganda, Vitryssland, Venezuela och Zimbabwe.

Rådet gjorde också en bedömning av situationen för Mali som medlem av IPU. Enligt IPU:s regler kan ett land inte vara medlem i IPU om det inte har ett fungerande parlament. Generalsekreterare Chungong höll ett inledande anförande om situationen och relaterade utvecklingen efter statskuppen i augusti 2020. Han rekommenderade att IPU tills vidare inte skulle utesluta Mali. I stället skulle IPU bistå landet i syfte att återinföra konstitutionell demokrati och ta hänsyn till landets framsteg. Han rekommenderade att rådet fortsätter att övervaka utvecklingen av situationen och utvärderar frågan om Malis medlemskap utifrån den utveckling som skett. Generalsekreteraren motiverade också förslaget med positiva erfarenheter av andra liknande situationer i andra medlemsländer, bland annat Thailand och Tunisien.

4.2 Regionalt samarbete

Samtidigt som antalet fysiska möten minskade, ordnades allt fler virtuella möten, särskilt regionala möten och möten i geopolitiska grupper. Under året ordnades tre virtuella möten mellan de nordiska IPU-grupperna och tre virtuella möten i 12-plus-gruppen. 12-plus-gruppen är en av sex landsgrupper inom IPU. Till gruppen hör utöver Finland också de europeiska länderna, Kanada samt Australien och Nya Zeeland.

Det viktigaste innehållet i mötena gällde valet av IPU-ordförande vid det styrande rådets möte i november 2020. Enligt organisationens stadgar strävar organisationen efter regelbunden rotation mellan geopolitiska grupper vid valet av ordförande. Enligt rotationen skulle nästa ordförande komma från 12-plus-gruppen, men trots det hade också representanter för två andra grupper (Pakistan, Asia-Pacific-Group och Uzbekistan, Eurasia-Group) ställt upp som kandidater. Då 12-plus-gruppen hade två

kandidater sammankallades det på initiativ av de nordiska IPU-grupperna ett extra möte i gruppen den 6 oktober. Syftet var att utreda om rotationen iakttas i ordförandevallet. Detta var också utslagsgivande för om gruppen helst skulle ställa sig bakom en av sina kandidater eller om gruppens kandidater kunde konkurrera om platsen sinsemellan utan kandidater från andra landsgrupper. Slutligen bibehöll också företrädarna för Pakistan och Uzbekistan sin kandidatur och 12-plus-gruppen beslutade vid sitt möte den 19 oktober att rösta mellan sina två kandidater, Duarte Pacheco (Portugal) och Salma Atallahjan (Kanada). Pacheco vann med klara siffror: 60 mot 10. Efter omröstningen gick Atallahjan dock inte med på att dra tillbaka sin kandidatur, utan höll fast vid den. Vid sitt möte den 26 oktober valde 12-plus-gruppen den nederländska ledamoten Arda Gerkens till ordförande i gruppen i stället för Pacheco, som valts till ordförande för IPU.

Danmark var ordförande för det nordiska samarbetet inom IPU 2020. Avsikten var att de fysiska mötena skulle hållas i Köpenhamn i mars och i Helsingör i månadsskiftet augusti–september, men båda mötena ställdes in bara en vecka före mötet. I stället för de fysiska mötena ordnades virtuella möten den 8 juni, 1 september och 26 oktober.

Det nordiska samarbetet inom IPU är intensivt och har bedrivits ända sedan organisationen inledde sin verksamhet. Finland har deltagit i samarbetet redan i 100 års tid, allt sedan tillträdet 1920. De nordiska ländernas gemensamma besök i Washington visade på ett starkt och naturligt samarbete och en ambition att få mer gemensamt inflytande genom att samarbeta i större forum. Ordförandeskapet i det nordiska IPU-samarbetet övertas av Finland 2021.

4.3 De nordiska IPU-delegationernas besök i New York och Washington DC

Den 17–18 februari deltog riksdagens IPU-delegation i den parlamentariska utfrågningen vid FN i New York om utbildningens betydelse för uppnåendet av målen för hållbar utveckling. Den årliga parlamentariska utfrågningen ger IPU-parlamentarikerna möjlighet att föra en dialog om aktuella frågor med FN-representanter, högre tjänstemän och experter. I utfrågningen i FN: s högkvarter i New York deltog nästan 200 parlamentariker från olika delar av världen. Från styrelsen för Finlands IPU-grupp deltog ordförande Heli Järvinen (gröna), vice ordförande Sebastian Tynkkynen (saf), Tarja Filatov (sd), Markku Eestilä (saml) och Anne Kalmari (cent).

Mötet öppnades av ordföranden för FN:s generalförsamling Tijani Muhammad-Bande och IPU:s ordförande Gabriela Cuevas Barron. I sina inledande anföranden lyfte de fram utmaningarna för utbildningen. Vi är allmänt medvetna om att utbildning är det viktigaste elementet i kampen mot ojämlikhet. Samtidigt upplever vi att utbildningen befinner sig i en omfattande kris. Vi eftersträvar utbildning för alla människor men i synnerhet i utvecklingsländerna är framför allt flickornas utbildning svag. Enligt en prognos kommer 258 miljoner barn i världen inte alls att gå i skola 2030.

Ledamot Sebastian Tynkkynen från Finlands delegation kallades in till panelen vid den första delen av utfrågningen. Där gick man in på utbildningens stora roll när det gäller målen för hållbar utveckling 2030. Panelen tog bland annat upp hur en bra utbildning kan demokratiseras så att alla människor har lika möjligheter att eftersträva lycka och välfärd samt hur vi kan bygga upp en politisk vilja att föra en effektiv utbildningspolitik. Tynkkynen berättade om de starka sidorna hos Finlands utbildningspolitik, bland annat som ett system som skapar jämställdhet och som gör det möjligt för alla att lära sig. Han redogjorde också för lärarnas ställning och frihet att planera och genomföra undervisningen. Dessutom nämnde han att det är viktigt att kämpa för utbildningen, eftersom vi genom utbildning kan bekämpa många missförhållanden i samhället.

Ledamot Anne Kalmari talade om vikten av utbildningskvalitet, men också om tillräckligt god infrastruktur för skolorna, såsom säkerhet, sanitetslokaler och framför allt ordentliga skolmåltider. Finland fick mycket positiv uppmärksamhet och frågor av delegationer från andra länder om utbildningskunnande.

De övriga delarna av utfrågningen handlade om utbildningens samhälleliga roll, där utbildningen inte begränsas till att enbart eftersträva ekonomiska mål utan också syftar till socialt ansvarstagande i syfte att uppnå ett rättvist, jämlikt, hållbart och demokratiskt samhälle. Kvinnors och flickors egenmakt (Beijing +25) var temat för en del av utfrågningen. Där behandlades också betydelsen av livslångt lärande för att skapa arbetstillfällen för hela befolkningen. Ett annat tema vid utfrågningen var FN:s framtidsutsikter före världsorganisationens 75-årsjubileum.

Vid samma tillfälle besökte Finlands delegation Unicefs högkvarter i New York och träffade Robert Jenkins, direktör med ansvar för organisationens utbildningsinsatser. Mötet med Unicef låg i linje med utbildningstemat för IPU-FN-utfrågningen. Direktör Jenkins presenterade Unicefs verksamhet och Finlands deltagande i organisationens verksamhet. För närvarande arbetar 19 finländare vid Unicef. Jenkins tog upp utbildningskrisen i världen. Unicefs mål är att komma med en lösning före 2030. Problemet gäller både tillgången till och kvaliteten på undervisningen. Det är överraskande hur det brister i kvaliteten. Av alla tioåringar i medel- och låginkomstländer kan 53 procent inte läsa ordentligt fastän största delen av dem går i skola. I Afrika söder om Sahara är siffran uppe i 87 procent. Nyckelbudskapen från Unicef var mätning av inlärningsresultaten och ett långsiktigt engagemang för att utveckla inlärningsresultaten, särskilt när det gäller dem som har det sämst ställt. Enligt Unicef är det mycket viktigt att barn och unga tidigt ges en stark inlärningsgrund och får en inlärningsväg mot vuxenlivet.

Tillsammans med de övriga nordiska delegationerna och den tyska delegationen deltog den finländska delegationen i ett möte i New York ordnat av Tysklands permanenta FN-representation. Det handlade om Tysklands verksamhet som icke-permanent medlem av FN:s säkerhetsråd 2019–2020. Ambassadör Jürgen Schulz, ställföreträdande ständigt representant för Tysklands FN-representation, höll ett ingående anförande i frågan. Han berättade om Tysklands starka engagemang i FN. Tyskland är efter Förenta staterna FN:s största frivilliga finansiär och en verklig vän av multilateralt samarbete.

Under mötet behandlades säkerhetsrådets insatser i dagens militära kriser och säkerhetskriser i Libyen, Syrien och Jemen. Tyskland spelar en viktig roll i säkerhetsrådets verksamhet, bland annat som ledare för sanktionskommittéerna för Libyen och Nordkorea.

Ambassadören berättade om de utmaningar som kriserna innebär, såsom att stoppa striderna, stoppa vapenleveranserna, hitta en politisk lösning och få fram humanitärt bistånd samt att övergå från en fredsbevarande insats till ett normalt arbete via FN-byrån i landet. Trots utmaningarna har det skett framsteg och insatserna har lyckats bland annat i Nordmakedonien, Sudan och Etiopien. I anslutning till FN:s reformbehov konstaterades det att den nuvarande generalsekreteraren redan har gjort ett mycket gott arbete för att reformera FN.

Efter FN-utfrågningen fortsatte de nordiska delegationerna sin resa från New York till Washington, där de hade tre dagars besöksprogram bland annat med Förenta staternas utrikesdepartement, tankesmedjor och kongresstjänstemän. Syftet med de samnordiska mötena är att samla in information och få en bild av de transatlantiska relationernas nuläge, problemen inom världshandeln, den arktiska politiken och säkerhetspolitiken samt det inrikespolitiska läget i Förenta staterna.

Vid Sveriges ambassad fick delegationerna en utförlig översikt över valkonstellationen i Förenta staterna, den transatlantiska relationen, stormaktsrelationerna och de arktiska frågorna. Finlands ambassad i Washington inledde med ett anförande om läget inför presidentvalet och primärvalen i Förenta staterna. På våren stod det klart att Förenta staterna går till val i ett mycket polariserat läge. Människornas förtroende för riksmidier som CNN har minskat och det förs ingen seriös debatt om stora teman i landet, såsom hälso- och sjukvården och invandringen. Republikanernas och demokraternas väljarkårer är ofta mycket låsta i sina egna läger.

Besöksprogrammet omfattade två möten i kongressen, det ena hos utredningstjänsten (Congressional Research Service) och det andra med assistenter hos kongressen. Av kongressens 14 000–15 000 anställda arbetar 600 i kongressens utredningstjänst. Det är ett opartiskt expertorgan som tar fram information och analyser för kongressens båda kamrar, kommittéer och ledamöter. I mötet deltog assistenter från båda partierna och från såväl senaten som representanthuset. Under mötet behandlades bland annat stormaktspolitiska, arktiska och klimatpolitiska frågor.

Vid Förenta staternas utrikesdepartement (State Department) träffade delegationen Erika Olsson, chef för säkerhetsfrågor i Norden, Baltikum och Arktis, samt experter från olika sektorer inom både utrikes- och försvarsdepartementet (Pentagon). Diskussionerna präglades av stormaktspolitiken och situationen i Mellanöstern och Syrien. Diskussioner fördes också om internationella organisationer och regelbaserat samarbete. Förenta staterna är särskilt intresserat av immateriella rättigheter (WIPO). Också fredsplanen i Mellanöstern och den humanitära katastrofen under kriget i Syrien diskuterades.

Under den sista dagen ordnades diskussioner med några tankesmedjor i finska ambassadens lokaler i Washington. Mike Sfraga (Director of Global Risk and Resilience Program and Polar Institute) kom med bakgrundsfakta om den arktiska regionens utveckling ur Förenta staternas synvinkel. Han beskrev ramarna för stormaktsförhållandena i Arktis. Inom Förenta staternas förvaltning ses den arktiska regionen som ett av många områden där USA:s närvaro konkurrerar om de resurser som förvaltningen har till sitt förfogande. Ur den amerikanska förvaltningens synvinkel är resursfrågan mycket beroende av hur behovet av resurser motiveras. I USA har man länge förgäves försökt få finansiella resurser för nya isbrytare. Det verkade finnas en lösning i sikte när isbrytarna inte längre kallades isbrytare utan "Polar security cutters". Alla känner till Rysslands stora intressen i fråga om råvaruresurserna och deras relativa betydelse i Arktis. Arktis har därför kunnat betraktas som en relativt stabil miljö för aktörerna i området. Kinas intresse för regionen för med sig en ny stormaktsaktör och ökar utmaningarna för förutsägbarheten.

Vissa kongressledamöter talar visserligen om klimatförändringen, men de är få. Politiken under Trumps förvaltning har inte bäddat för en debatt om klimatförändringen. Delstaterna vid kusten har börjat intressera sig för den arktiska regionen på grund av klimatförändringens konsekvenser, såsom den stigande havsytan (ökade översvämningar, höjningar av försäkringspremierna).

David Salvo, Deputy Director, och Jessica Brandt, Head of Policy and Research, the Alliance for Securing Democracy (ASD), fokuserade sina anföranden på de utmaningar som den amerikanska och europeiska demokratin står inför. I diskussionen konstaterades det att västlänternas demokratiska institutioner drabbas av försök att påverka med hjälp av olika metoder för cyber- och hybridpåverkan, till exempel valpåverkan. Genom att undergräva de europeiska ländernas enighet försöker man sätta käppar i hjulet för deras inflytande.

5. NATOS PARLAMENTARISKA FÖRSAMLING

Finland deltar som associerad medlem i Natos parlamentariska församling. På grund av den globala covid-19-pandemin var verksamheten i Natos parlamentariska församling under berättelseåret mindre omfattande än normalt och inga fysiska sessioner hölls. Den planerade vårsessionen i Kiev i maj måste annulleras helt, men årsmötet hölls på distans i november. Också presidiet sammanträdde flera gånger på distans.

Årsmötet hölls för första gången på webben. Grekland var formellt värdland för mötet, eftersom mötet ursprungligen skulle hållas i Aten. För Finlands del deltog hela delegationen.

Temat för diskussionerna var de globala säkerhetsutmaningarna och coronapandemins konsekvenser för de olika sektorerna inom samhällssäkerheten. Genom att hänvisa till Nato 2030-processen, som lanserades 2019, stödde församlingen strävandena att reformera alliansen genom att hålla den politiskt och militärt stark och enhetlig samt genom att förbättra dess beredskap att stärka den globala freden och stabiliteten. Nato måste fortsätta att förnya sig för att klara av sin kärnuppgift, det kollektiva försvaret, samtidigt som Nato försvarar sig mot nya hot och nya utmaningar, såsom Kina.

I slutdeklarationen "A More United and Stronger Alliance on the Global Stage" uppmanar församlingen Nato att uppdatera sin strategi så att den motsvarar den förändrade säkerhetspolitiska miljön. Nato måste fortsätta sin anpassning för att kunna sköta sin kärnuppgift inom det kollektiva försvaret. Samtidigt måste man förbereda sig på nya hot och nya utmaningar. Nato bör upprätthålla en stark avskräckning och ett starkt försvar mot Ryssland och hålla Moskva ansvarigt för brott mot internationell rätt. Å andra sidan bör alliansen förbli öppen för dialog. När det gäller Kina bör de utmaningar som dess agerande medför för den globala säkerheten identifieras. Nato bör utvärdera de möjligheter och utmaningar som de globala målen och funktionerna erbjuder, samtidigt som man undersöker möjligheterna till en närmare dialog med Kina.

Nato ska tillämpa en 360 graders strategi när det gäller säkerhetshot. Hit hör fortsatta terrorhot, instabilitet i grannländer, hybrid- och cyberhot och desinformation, spridning av avancerad krigsteknik, teknik som utvecklas för störningar samt klimatförändringen.

I deklarationen uppmanas alliansen också att stärka sin egen politiska sammanhållning genom mer regelbundna kontakter och möten. De allierade regeringarna måste bekräfta sitt engagemang för den transatlantiska sammanhållningen och de gemensamma demokratiska värdena. Till stöd för detta måste alliansen öka ansträngningarna för att stärka de militära resurserna, bland annat genom att uppnå målen för försvarsutgifterna.

Utöver deklarationen godkände församlingen också ett antal politiska rekommendationer om bland annat behovet av att investera i ekonomisk resiliens mot pandemihot, att upprätthålla den bästa kompetensen inom försvarsteknik, att hålla fast vid försvarsbudgetens mål på 2 procent av BNP och att låta kvinnor stå i centrum för fred och säkerhetspolitik.

Vid sessionen talade församlingens president Attila Mesterhazy från Ungern och Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg och också ett flertal grekiska ministrar och sakkunniga. Stoltenberg påpekade att Nato är den enda plats där länderna i Europa och Nordamerika träffas varje dag. Det är nödvändigt att bygga vidare på detta och använda Nato som ett forum för en ärlig debatt om många olika säkerhetsfrågor. Han erkände församlingens centrala roll i alliansens framtidsplanering och stärkandet av dess demokratiska värden och sammanhållning.

Till ny president valde församlingen den amerikanska kongressledamoten Gerald Connolly (demokraterna). Han inledde sitt uppdrag med att påpeka att de allierade måste respektera de grundläggande demokratiska principerna i Nordatlantiska fördraget och att stöd till demokratiska institutioner är ett villkor för medlemskap i alliansen. Enligt honom är pressfrihet, mötesfrihet, åsiktsfrihet, rätt att organisera sig politiskt samt orubbligt engagemang för rättsstaten det starkaste vapnet som alliansen har.

6. PARLAMENTARISKA FÖRSAMLINGEN FÖR UNIONEN FÖR MEDELHAVET

De viktigaste syftena med Unionen för Medelhavet (*Parliamentary Assembly - Union for the Mediterranean, PA-UfM*) är dels att öka dialogen mellan EU-länderna och länderna söder om Medelhavet, dels att öka samarbetet mellan unionens 43 medlemsländer. Församlingen ska generera parlamentariska impulser för samarbetet mellan EU och Medelhavsområdet, lämna yttranden om partnerskapet Europa-Medelhavet (Euro-Med) och genomförandet av partnerskapsavtalen samt ge politiska rekommendationer och resolutioner till ministerkonferensen för Europa och Medelhavsområdet. I den parlamentariska församlingen ligger fokus på frågor som gäller säkerhet, stabilitet och fred. Ordförandeskapet i församlingen byts ut varje år och innehas turvis av EU eller ett land söder om Medelhavet. Under berättelseåret var Turkiet ordförande och i slutet av året övertogs ordförandeskapet av Europaparlamentet.

Den globala covid-19-pandemin minskade avsevärt verksamheten i den parlamentariska församlingen under året. I februari höll Finlands delegation ett möte där man förberedde sig inför församlingens årssession i Turkiet i mars. Utrikesministeriets experter gav vid mötet en översikt över de aktuella frågorna i unionen för Medelhavet och läget i Turkiet. Slutligen blev man tvungen att i sista minuten ställa in sessionen på grund av coronapandemin, och ingen ersättande session ordnades under året.

Ordförandeskapet i församlingen överfördes genom ett skriftligt förfarande från Turkiet till Europaparlamentet i september. Vid det första sammanträdet i presidiet under Europaparlamentets ledning den 23 september godkändes det spanska och det marockanska parlamentet som nytt presidium i stället för det italienska, egyptiska respektive turkiska parlamentet. Trots flera försök kunde inte den andra platsen, för ett av länderna söder om Medelhavet, tillsättas under 2020. Europaparlamentet är permanent medlem i presidiet, som utses för fyra år i sänder.

Europaparlamentet valde som viktigaste mål för sitt ordförandeskap att återuppta den politiska dialogen och det regionala samarbetet samt att övervaka sektorspolitiken (såsom kultur och miljö). Parlamentets talman David Sassoli från Italien sade också att klimatförändringen i Medelhavsområdet är det viktigaste enskilda temat för Europaparlamentets ordförandeskap.

BILAGA: MEDLEMMAR I DELEGATIONERNA

MEDLEMMAR I DELEGATIONERNA VALPERIODEN 2019–2023

Finlands delegation i parlamentariska Östersjökonferensen

Ordförande	Sakari PUISTO (saf)
Vice ordförande	Riitta MÄKINEN (sd)
Övriga medlemmar	Joonas KÖNTTÄ (cent) Kai MYKKÄNEN (saml) Paula WERNING (sd)
Ersättare	Mai KIVELÄ (vänst) Pirkka-Pekka PETELIUS (gröna) Mari RANTANEN (saf) Saara-Sofia SIRÉN (saml) Ari TORNIAINEN (cent)
Sekreterare	sekr. för internationella ärenden Mika Laaksonen www.bspsc.net

Finlands delegation i Arktiska parlamentarikerkonferensen

Ordförande	Mikko KÄRNÄ (cent)
Vice ordförande	Satu HASSI (gröna)
Övriga medlemmar	Eeva-Johanna ELORANTA (sd) Niina MALM (sd) Minna REIJONEN (saf) Mari-Leena TALVITIE (saml)
	(inga ersättare)
Sekreterare	Samu Paukkunen, råd för internationella ärenden/ Katriina Kuusinen, direktör för internationella avdelningen www.arcticparl.org

Styrelsen för Finlands grupp i Interparlamentariska unionen (IPU)

Ordförande	Heli JÄRVINEN (gröna)
Vice ordförande	Sebastian TYNKKYVENEN (saf)
Övriga medlemmar	Anne KALMARI (cent) Merja KYLLÖNEN (vänst) Mats LÖFSTRÖM (sv) Kristiina SALONEN (sd) Sari TANUS (kd) Sofia VIKMAN (saml)
Ersättare	Markku EESTILÄ (saml) Tarja FILATOV (sd) Hanna HOLOPAINEN (gröna) Eeva KALLI (cent) Mai KIVELÄ (vänst) Ari KOPONEN (saf) Antero LAUKKANEN (kd) Mikko OLLIKAINEN (sv)
Sekreterare	sekr. för internationella ärenden Teemu Vuosio www.ipu.org

Finlands delegation i Natos parlamentariska församling

Ordförande	Ilkka KANERVA (saml) Mikko SAVOLA (cent)
Övriga medlemmar	Mika KARI (sd) Tom PACKALÉN (saf) (inga ersättare)
Sekreterare	utskottsråd Heikki Savola www.nato-pa.int

Finlands delegation i den parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet

Ordförande	Paavo ARHINMÄKI (vänst)
Övriga medlemmar	Janne HEIKKINEN (saml) Mari RANTANEN (saf)
Ersättare	Eveliina HEINÄLUOMA (sd) Heli JÄRVINEN (gröna) Jouni OVASKA (cent)
Sekreterare	sekr. för internationella ärenden Eeva Lahti www.paufm.org

Finlands delegation i parlamentariska partnerskapsmötet Asien-Europa (ASEP)

Ordförande	Sanni GRAHN-LAASONEN (saml)
Övriga medlemmar	Jenna SIMULA (saf) Erkki TUOMIOJA (sd)
	(inga ersättare)
Sekreterare	Samu Paukkunen, råd för internationella ärenden/ Gunilla Carlander, råd för internationella ärenden